LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Alueesta ei pidä tehdä museota, vaan sitä pitää voida käyttää niin kuin sitä on aina käytetty. **KANSALLISPUISTOTYÖRYHMÄN JÄSEN EERO OINAS-PANUMA**

Kyyhkynmetsästys avaa jahtikauden

Metsästyskausi alkaa lauantaina kyyhkyjahdilla.

”Kauden avausta odotetaan jännittyneellä mielellä”, sanoo Suomen Metsästäjäliiton Pohjanmaan piirin toiminnanjohtaja **Veli Kujala**.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen saalistilaston mukaan vuonna 2012 sepelkyyhkyjä ammuttiin eniten Pohjanmaalla, yli 30 000 lintua.

”Täällä on otolliset olosuhteet linnuille: on lakeutta, sopivia paikkoja pesiä sekä ruokaa pelloilla.”

Kujalan mukaan moni metsästysporukka on vuosien saatossa erikoistunut sepelkyyhkyjen metsästykseen, jahti on heille kauden bravuuri.

”Lintujen liikkumista on seurailtu jo pitemmän aikaa, pohjatöiden tekeminen on tärkeässä roolissa onnistunutta jahtia. Sepelkyyhkyjen liikkeitä on melko helppo havainnoida aukeassa maastossa verrattuna esimerkiksi metsäkanalintupoikueiden kartoittamiseen.”

Kyyhkynmetsästykseen osallistuu paljon nuoria metsästäjiä, myös Kujala on menossa kauden avaukseen poikansa kanssa.

Turvallisuus kuntoon

Kyyhkynmetsästys kokoaa paljon metsästäjiä yhteen. On erityisen tärkeää huomioida ampumasuunnat ja -matkat, eikä viljapeltojakaan saa talloa, muistuttaa Kujala.

”Ammutaan vain hyviä laukauksia ja mahdolliset haavakot otetaan talteen. Sepelkyyhky tarvitsee hyvän osuman, sillä on sitkeä henki.”

Noutava koira on oleellinen osa metsästysporukan kokoonpanoa, jotta saalislinnut ja kaikki haavakot löydetään.

Viime vuonna saaliiksi saatiin yhteensä runsaat 220 000 sepelkyyhkyä. Pohjanmaan lisäksi kyyhkyjä ammutaan paljon Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa.

SARI PENTTINEN

Noutava koira löytää myös haavoittuneet kyyhkyt.

Pokka haluaa vauhtia kalateiden rakentamiseen

Ympäristöministeriön kansliapäällikkö **Hannele Pokka** haluaa kalateiden rakentamisen vauhtiin. Valtioneuvosto hyväksyi kalatiestrategian pari vuotta sitten. Siinä tavoitteeksi asetettiin, että vaelluskalojen palauttamiseen ryhdytään ja kalateiden rakentamisessa lähdetään liikkeelle.

Pokka muistuttaa, että maailmalla kalateitä osataan rakentaa entistä paremmin.

Myös kalatiet Suomessa, kuten Merikosken kalatie Oulujoen suussa ja Isohaaran kalatie Keminmaalla ovat osoittaneet, että lohi pääsee nousemaan, kun sille annetaan siihen mahdollisuus.

Suomen arvokkaimmat vaelluskalajoet tuhottiin sotien jälkeen tapahtuneella taitamattomalla voimatalousrakentamisella.

Pokka painottaa, että vastuu kalateiden rakentamisen rahoittamisesta kuuluu voimayhtiöille.

Voimassa olevan vesilain mukaan kalojen istutusvelvoite voidaan muuttaa kalatievelvoitteeksi. Muuttaminen edellyttää asian käsittelyä aluehallintovirastossa.

Pokka kirjoittaa kalateistä 8. elokuuta julkaistussa blogikirjoituksessaan. Isohaaran kalatiestä Keminmaalla kirjoitettiin maanantain Maaseudun Tulevaisuudessa.

SARI PENTTINEN

Sinilevä lisääntynyt järvissä

Sinilevien määrä järvillä on Suomen ympäristökeskuksen (Syke) viikkokatsauksen mukaan hieman lisääntynyt järvissä. Tilanne vastaa kuitenkin edelleen keskimääräistä.

Rannikkovesissä levätilanne on ajankohtaan nähden rauhallinen.

Kuluneen viikon aikana sinilevää on havaittu yhteensä 57 järvessä. 47 havaintopaikalla sinilevää on ollut vähän, runsaita kukintoja on todettu kahdeksalla ja erittäin runsaasti sinilevä on kukkinut kahdella paikalla.

Myös kansalaisilta on tullut aiempia viikkoja enemmän havaintoja sinilevistä, kertoo Syken katsaus. Kaksi havaintoa koski erittäin runsasta ja seitsemän runsasta sinileväkukintaa.

Todennäköisin syy sinileväkukintojen määrään on lämmin ja heikkotuulinen sää, joka on pitänyt järvien pintavedet lämpiminä, tiedotteessa kerrotaan.

Rajavartiosto on lennoillaan havainnut vähäisiä määriä sinilevien pintakukintoja läntisellä Suomenlahdella, eteläisellä Saaristo- ja Ahvenanmerellä sekä Selkämerellä.

Epävakaisen sään sekoittaessa ja jäähdyttäessä merivettä sinilevien kukinnan ennustetaan vähentyvän Suomenlahdella. Ennuste perustuu Ilmatieteen laitoksen ja Syken laatimaan ekosysteemimalliin.

Järvivesien lämpötilat ovat tällä hetkellä pääosin lähellä ajankohdan keskiarvoja: maan etelä- ja keskiosissa enimmäkseen 19–22 ja pohjoisessa 16–20 astetta.

Meriveden pintalämpötilat ovat Pohjanlahdella noin 15–17 ja Saaristomerellä ja Suomenlahdella 17–20 astetta.

MT

Levätilanne 8.8.

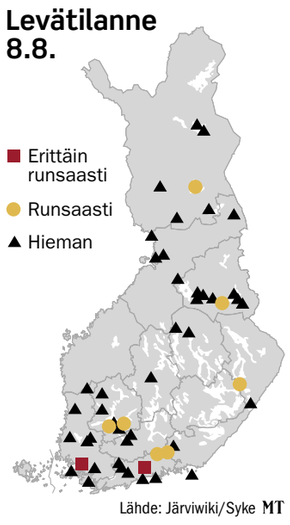

Lähde: Järviwiki/Syke MT

Olvassuon erämaasta kaavaillaan soiden näyteikkunaa

Kansallispuistostatus toisi aapasuoerämaalle lisää matkailijoita. Kansallispuistohankkeella on asukkaiden tuki, mutta metsästysoikeuden säilyttäminen on vielä ratkaisematta.

PEKKA FALI

Soilla viihtyviä lintulajeja voi nähdä varsinkin pesimäaikaan alkukesällä. Loppukesästä vain kurkien huuto rikkoo hiljaisuuden.

PUDASJÄRVI (MT)

Olvassuon Kirkaslammen lintutornista avautuu karu, mutta kaunis suomaisema. Eri vihreän ja ruskean sävyistä muodostuvan mosaiikkimaisen suokasvillisuuden keskellä kasvaa harvaa puustoa ja paikoin tiheämpiä metsäsaarekkeita.

Metsähallituksen luontopalveluiden erikoissuunnittelija **Eevamaria Harala** kertoo, että alkukesällä alueella voi nähdä ja kuulla monia pohjoisten soiden lintulajeja, kuten ääneltään hevosen kavioiden kapsetta muistuttavan jänkäkurpan.

Nyt pesimäkausi on kuitenkin ohi ja suolla on hiljaista. Äänettömyyden rikkoo ainoastaan kauempaa kantautuva kurkien vaimea huuto.

Monimuotoinen aapasuoalue houkuttelee vuosittain muutaman tuhat lintubongaria, retkeilijää ja luonnossa liikkujaa, mutta tulevaisuudessa Olvassuosta kaavaillaan matkailun vetonaulaa.

Olvassuon Natura-alue on yksi neljästä ympäristöministeriön valitsemasta alueesta, jonka soveltumista kansallispuistoksi selvitetään tänä vuonna.

Kansallispuistolla imagoarvo

Suoluontoon liittyvää matkailua ei ole Suomessa Haralan mukaan vielä kehitetty riittävästi, ja kosteikkoluonto-kansallispuistoja on vähän.

”Monipuolisen suoluonnon takia Olvassuo sopisi kansallispuistoksi hyvin”, Harala sanoo.

Olvassuolla rajauksena olisi Natura-alue, joka ulottuu kolmen kunnan alueelle. Pudasjärvellä, Utajärvellä ja Puolangalla sijaitseva suoerämaa kuvastaa hyvin Pohjois-Pohjanmaalle ominaista aapasuomaisemaa. Aluetta halkoo Kälväsvaaran Ison Palovaaran harjujakso.

Kaavailtuun 27 000 hehtaarin alueeseen kuuluu lisäksi 6 600 hehtaaria tiukemmin suojeltua luonnonpuistoa harvinaisine koivulettoineen.

Luonnonpuiston suoluontoon voi tutustua muutaman kilometrin pituisella pitkospuureitillä, joka johdattelee Kirkaslammen lintutornille.

Rajoituksetta saa liikkua alueella, joka jää luonnonpuiston ulkopuolelle.

Haralan mukaan kansallispuiston perustamisella on vahva paikallisten asukkaiden tuki ja sen toivotaan tuovan alueelle lisää matkailijoita. Mikäli kansallispuisto perustetaan, tarvitsee Olvassuolle rakentaa uusia retkeilyrakenteita: opasteita, reittejä, teitä.

”Alue halutaan kuitenkin säilyttää erämaamaisena omatoimikohteena, eikä siitä suunnitella suuria massoja houkuttelevaa retkikohdetta”, Harala korostaa.

Metsästys kynnyskysymyksenä

Suurin ratkaistava kysymys ennen kansallispuiston perustamista on, kuinka käy metsästyksen. Alueella on vahva metsästysperinne ja toistakymmentä metsästysseuraa.

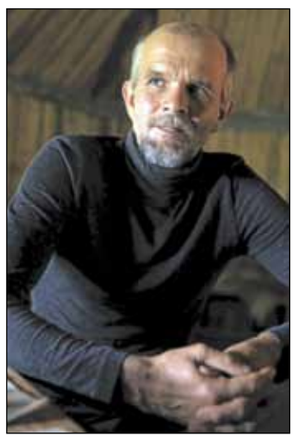

Poromies Eero Oinas-Panuman mielestä Olvassuolle mahtuvat sekä metsästäjät että retkeilijät.

Olvassuolle suunniteltu kansallispuisto rajautuisi nykyisen Natura-alueen mukaisesti, kertovat Metsähallituksen luontopalveluiden erikoissuunnittelija Eevamaria Harala (vas.) ja aluepäällikkö Teija Turunen.

Vaikka paikalliset asukkaat suhtautuvat hankkeeseen myönteisesti, kaikilta ei varauksetonta tukea tule. Selkeä viesti on ollut, että perinteinen elämänmuoto pitää säilyttää.

”Alueesta ei pidä tehdä museota, vaan sitä pitää voida käyttää niin kuin sitä on aina käytetty”, sanoo kunnan edustajana kansallispuistotyöryhmässä mukana oleva **Eero Oinas-Panuma**.

Hänellä on Pudasjärven Panuman kylässä porotila, jossa majoitetaan myös luontomatkailijoita. Porotalouteen kansallispuiston perustaminen ei vaikuta, mutta metsästysmatkailuun todennäköisesti.

Eteläisissä kansallispuistoista metsästys on yleensä loppunut puiston perustamisen yhteydessä. Pohjoisessa paikallisten asukkaiden metsästys on säilytetty.

Olvassuolla tilanne on mutkikkaampi. Suoalueen pohjoisissa kunnissa, Pudasjärvellä ja Puolangalla on voimassa niin kutsuttu vapaa metsästysoikeus. Eteläisimmässä kunnassa Utajärvellä tätä oikeutta ei ole.

Vapaalla metsästysoikeudella tarkoitetaan metsästyslain kahdeksannen pykälän sallimaa oikeutta, jolla pohjoisten kuntien asukkailla on lupa metsästää vapaasti valtion mailla oman kotikuntansa alueella.

Kaikkia kuullaan valmistelussa

Haralan mukaan kansallispuiston alueelle haluttaisiin yhtenäinen metsästys käytäntö. Luultavasti vapaan metsästysoikeuden poistaminen veisi tuen kansallispuistolta ja hanke todennäköisesti kaatuisi.

Jos vapaa metsästysoikeus sallittaisiin koko Olvassuon alueella, kansallispuiston eteläosaan kohdistuisi Utajärven kunnasta iso metsästyspaine, Harala toteaa.

Nykyisen kaltainen tilanne taas jättäisi kansallispuistoon kirjavat käytännöt: Utajärvellä vapaa metsästys olisi kiellettyä, pohjoisen kunnissa sallittua. Luonnonpuistossa myös luvanvarainen metsästys on kielletty.

Oinas-Panuman mielestä myös matkailu hyötyy metsästyksestä, sillä moni vierailee alueella nimenomaan metsästyksen takia.

”Varsinkin leivän perässä muualle lähteneille tärkein syy vierailla kotiseudulla on usein metsästys.”

Metsähallitus järjesti keväällä Pudasjärvellä ja Utajärvellä yleisön kuulemistilaisuuksia aiheesta. Kaikkia sidosryhmiä on pyritty kuulemaan ennen kansallispuiston perustamisselvityksen valmistumista.

Metsästyskysymyksen ratkaisemiseksi on väläytelty ainakin Syötteen kansallispuiston mallia, jossa paikallisten asukkaiden lisäksi metsästysoikeus säilyisi ulkopaikkakuntalaisilla, joilla on paikallisen metsästysseuran jäsenyys.

Kansallispuistoselvitys valmistuu syksyllä, jonka jälkeen lopullisen päätöksen puiston perustamisesta tekee ministeriö.

AURA PILKAMA

> Alue halutaan säilyttää erämaamaisena omatoimikohteeena, eikä siitä suunnitella suuria massoja houkuttelevaa retkikohdetta.«
>
> **EEVAMARIA HARALA**

Olvassuon alue jakautuu kolmen kunnan alueelle. Natura-alueen keskellä on tiukemmin suojeltu luonnonpuisto.

SUOYHDISTYMÄ

Aapasuot ovat pohjoisen erikoisuus

Aapasuo on suoydistymätyyppi: yleensä keskiosastaan puuton neva tai letto, jota reunustaa räme.

Aapasuot ovat usein laajoja, ja niiden vesivarastot ovat pääosin lumensulamisvesiä.

Aapasoita esiintyy eniten Pohjois-Suomessa, missä sadanta on suurempaa kuin haihdunta.

Letot ovat harvinaiseksi luokiteltuja suotyyppejä. Lettoisuus merkitsee muun muassa ruskosammalten runsasta esiintymistä.

Koivuletot ovat puustoisia ja harvakseltaan hieskoivuja kasvavia soita. Koivulettoja esiintyy lähinnä Lapissa.

Lähde: Suomen ympäristökeskus